

Finans İle İlgili Eğitim Alan Kişilerin “Finans” Kavramıyla İlgili Bilişsel Yapılarının Kelime İlişkilendirme Testi İle Belirlenmesi

Determining The Cognitive Structures Related To The Concept Of "Finance" For Individuals Who Have Taken Finance-Related Courses Using A Word Association Test

Öğr. Gör. Mehmet Serkan Çalı¹ , Prof. Dr. Turan Öndeş² 

Öz

Bu çalışmada finansla ilişkili eğitim almış kişilerin “Finans” kavramıyla ilişkili bilişsel alt yapılarının ortaya çıkarılması ve finans derslerinde öğrendikleri kavramsal bilgilerin verilen anahtar kavramlarla uyumuna bakılmıştır. Finans kavramıyla hangi kavramların eşleştirildiği bu çalışmayla ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Geleneksel ve modern yatırım araçlarının bilinirliği ile ilgili bilgi düzeyleri kavramsal düzeyde araştırılmıştır. Katılımcıların finansal kurumların çeşitliliği hakkında bilgi düzeyleri incelenmiştir. Finansal hesaplamalarla ver riskle ilgili kavramsal düzeyde bilgi düzeyleri ölçülmüştür. Türev ürünler, sigorta ve aktüerya, katılım bankacılığı ve İslami finansla ilgili bilişsel yapıları tespit edilmeye çalışılmıştır. Finansal sistemin unsurlarının, finansla ilgili kariyer alanları hakkında bilişsel altyapılarının oluşup oluşmadığına bakılmıştır. Finansal eğitimin tatmin düzeyi ölçülmeye çalışılmıştır. Fon kaynaklarının ve kullanım alanlarının neler olabileceği ile ilgili kavramsal düzeyde bilgileri ölçülmüştür. Piyasaların tanınıp tanınmadığı araştırılmıştır. Dijital bilgi kanallarının bilinirliği araştırılmıştır. Finansal araçlara yatırım yapılması, finansal araçların değerinin tespiti ilgili bilişsel alt yapı irdelenmiştir. Kelime İlişkilendirme Testi (KİT) uygulanmıştır. KİT uygulanırken anket yöntemi kullanılmış ve ilk kısımda katılımcılardan demografik bilgiler istenmiştir. İkinci kısımda katılımcıya uyarıcı bir kavram vererek hangi fikirlerin aklına geldiğinin özgürce sorulmasına dayanan, uyarıcı kavramın zihinsel temsillerine nispeten sınırsız erişim sağladığı varsayımıyla verilen anahtar kavramlarla ilgili belli sayıda kelime ve cümle yazmaları istenmiştir. Buradan elde edilen bilgiler KİT ile analiz edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Finans, Kelime İlişkilendirme Testi, Finans Eğitimi

JEL Kodları: I22, G10, G20

Abstract

This study aims to uncover the cognitive structures associated with the concept of "Finance" among individuals with a background in finance education and examine the alignment of their conceptual knowledge acquired in finance courses with given key concepts. The awareness levels of traditional and modern investment instruments were investigated at a conceptual level. The participants' knowledge levels regarding the diversity of financial institutions were examined. Their knowledge levels at a conceptual level related to risk and financial calculations were measured. The cognitive structures related to derivative products, insurance and actuarial science, participation banking, and Islamic finance were attempted to be identified. The existence of cognitive structures regarding the elements of the financial system and career fields related to finance was examined. The satisfaction level of financial education was attempted to be measured. The conceptual knowledge about the sources and areas of fund allocation was measured. The recognition of markets was investigated. The awareness of digital information channels was explored. The cognitive structures related to investing in financial instruments and determining the value of financial instruments were analyzed. The Word Association Test (WAT) was administered. During the administration of the WAT, a questionnaire method was used, and in the first section, participants were asked for demographic information. In the second section, participants were asked to freely state the ideas that come to their minds regarding a given concept, based on the assumption that it provides relatively unlimited access to the mental representations of the stimulus concept. They were asked to write a certain number of words and sentences related to the given key concepts. The information obtained from this was analyzed with the WAT.

Keywords: Finance, Financial Education, WAT

JEL Codes: I22, G10, G20

¹ Artvin Çoruh Üniversitesi, Artvin Meslek Yüksekokulu, mscali@artvin.edu.tr, ORCID: 0000-0001-8053-7542

² Atatürk Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, tonde@atauni.edu.tr, ORCID: 0000-0001-6580-7372

Giriş

Kelime İlişkilendirme Testi (KİT), bir psikolojik testtir ve kişinin bilişsel yapılarını ölçmek için kullanılır. Test sırasında, katılımcılara belirli bir anahtar kelime veya konu verilir ve buna bağlı olarak ilk akla gelen kelime, cümle veya kavramlar yazmaları istenir. Bu test, katılımcının zihinsel temsillerine sınırsız erişim sağladığı varsayımına dayanır ve bilişsel ilişkilerin değerlendirilmesi için kullanılır. Kelime İlişkilendirme Testi, dil becerileri, bilişsel esneklik, bellek, yaratıcılık ve diğer bilişsel süreçler gibi farklı bilişsel işlevleri ölçmek için kullanılabilir (Tokcan ve Yiter, 2017).

Kelime İlişkilendirme Testinin ilk adımları Galton (1883)'un çalışmalarında atılmıştır. Seslerin renklerle ve numaraların şekillerle ilişkisine yönelik bir takım deneysel araştırmalar yapılmıştır.

Eğitimciler, konuyu anlatmadan önce öğrencilerin zihinlerindeki öncelikli kavramları ortaya çıkarmak için kelime ilişkilendirme testini kullanabilirler. Ayrıca eğitim verildikten sonra da aynı testi kullanarak öğrencilerin öğrenmelerindeki değişiklikleri görebileceği söylenmiştir. Öğrencilerin kendi yanıtlarını diğer öğrencilerin yanıtlarıyla karşılaştırmaya teşvik ederek farklılıkları görmenin birden fazla yolu olduğunun gösterebileceği ve öğrenmenin bireysel ve anlam inşası gerektiren bir süreç olduğunun fark edebileceği ifade edilmiştir (Bahar vd., 1999).

KİT, kişilerdeki bilişsel yapıyı ve bu yapıdaki bilgi ağını çözümlyerek uzun dönemli hafızada yer alan kavramlar arasındaki ilişkileri tespit etmek amacıyla yaygın bir şekilde kullanılan ve öğrencilerin derslere daha aktif katılımını sağlayan eski tekniklerden biridir (Özatlı ve Bahar, 2010).

Son yıllarda araştırmacılar arasında öğrencilerin bilişsel yapısını (Ercan vd., 2010; Özatlı ve Bahar, 2010; Civan ve Cenger, 2010; Kulaca, 2012; Ersoy ve Çetin, 2020) bu yapıdaki kavramlar arasındaki bağları ortaya çıkararak, ayrıca kavramlar arasındaki ilişkilerin yeterli olup olmadığını tespit edilmesini sağlayan teknikler önem kazanmıştır (Bahar vd., 2006). Bu amaçla, kavramsal anlamayı ve kavramsal değişimi sağlayan ve ölçen bazı stratejiler geliştirilmiştir (Bahar ve Özatlı, 2003). Bu stratejileri kelime ilişkilendirme, yapılandırılmış grid, dallanmış ağaç, kavram haritaları, kavramsal değişim metinleri, analogi, tahmin-gözlem ve açıklama olarak sıralamıştır.

1. Literatür Taraması

Doğan, (2023) bir araştırmada, "Muhasebe" derslerine yeni başlayan lisans öğrencilerinin olumsuz ön öğrenmeleri olabileceğini göstererek öğrencilerin muhasebe ile ilgili bilişsel yapılarını incelerken kelime ilişkilendirme testi tekniğini kullanmıştır. Bu çalışma sonucunda, kelime ilişkilendirme testi tekniğinin özellikle dersler için bir tanı aracı olarak kullanılabilirliği ve test sonuçlarına göre öğretim elemanlarının eğitim stratejilerinin belirlenebileceği ortaya koyulmuştur. Çalışmaya katılan öğrencilerin yazdığı cümleler kullanılan kelimeler dikkate alınarak incelendiğinde, en çok kullanılan kelimelerin "hesap (28), gelir-gider (22), kayıt (16), para (13) vergi (8)" olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin "Muhasebe" dersiyle ilgili kullandıkları kelimeler ile cümle içinde kullandıkları kelimeler arasında benzerlik gözlemlenmiştir. Ancak öğrenciler, cümlelerde "gelir-gider ve kayıt" kelimelerini daha fazla kullandıkları ileri

sürülmektedir.

Ersoy ve Çetin (2020) tarafından yapılan çalışmada kelime ilişkilendirme testi kullanılarak dokuzuncu sınıf öğrencilerinin kanser hakkındaki bilişsel yapıları incelenmiştir. Araştırmacılar, öğrencilerin kanserle ilgili en yaygın kelimelerinin "*kanser tedavisi, kanser çeşitleri ve kanser sonuçları*" olduğunu tespit etmişlerdir. Toplam 265 kelime bu temalar altında belirlenmiştir. Ancak, çalışma, öğrencilerin kanser hakkındaki bilgi birikimlerinin olumsuz kavramlara yoğunlaştığı, kanserle ilgili çok yönlü bir bilgi birikimlerinin olmadığı ve kanserle ilgili kavramların bilimsel olmayan bir şekilde ele alındığını ortaya koymuştur. Araştırmacılar ayrıca, öğrencilerin okul dışından edindikleri kavramların, genç bireylerin kanserle ilgili kavramsal yapısını şekillendirdiğini belirlemişlerdir. Bu sonuçlar, öğrencilerin kanser hakkında öğrenme yaklaşımlarını etkileyebileceği ve kanser eğitimi için farklı stratejiler gerektirebileceği konusunda önemli bir bilgi sağlamaktadır.

Civan ve Cenger (2010) tarafından yapılan bir araştırmada, finansman eğitimi konusu ele alınarak Türkiye'deki 8 üniversitede anket çalışması yapılmıştır. Finansman eğitimi alan öğrencilerin bu dersle ilgili düşünceleri ve beklentileri araştırılmış ve elde edilen bulgular doğrultusunda finansman eğitiminin gereksinimlere ve değişen koşullara uygun şekilde gözden geçirilmesi ve çözüm önerileri sunulması amaçlanmıştır. Araştırma, finans eğitiminde teknolojinin kullanımının önemini, öğretim üyelerinin daha etkin ders işleme gerektiğini ve öğrencileri pratik hayata hazırlayan uygulamaların yapılması gerektiğini göstermiştir. Finansal yönetim dersinin işletme bölümlerinde zorunlu olmasına rağmen, öğrencilerin yaklaşık %80'inin dersi seçmeli olsa dahi tercih edeceği belirtilmiştir.

Aktürk ve Mihçı (2021) bu çalışma ile lise öğrencilerinin internet algılarını ve internet ile ilgili kavramlar arasındaki ilişkileri tespit etmeyi amaçlamaktadır. Bu amaçla, kelime ilişkilendirme testi kullanılmıştır. Öğrencilere öncelikle ön test olarak kelime ilişkilendirme testi uygulanmış ve anahtar kavramlarla ilgili ilk akıllarına gelen cevap kelimelerini yazmaları istenmiştir. Daha sonra öğrencilere "İnternet Kavramları Semineri" verilmiş ve ardından aynı kelime ilişkilendirme testi son test olarak uygulanmıştır. Verilerin analizi sonucunda, öğrencilerin internet algılarında sosyal ağlar ve arama motorlarına yoğunlaştıkları görülmüştür. Ayrıca, öğrencilerin bilişsel yapılarında internet ile ilgili kavramlar hakkında bilgi yanlışlarının ve eksikliklerinin olduğu ortaya çıkmıştır. Bu çalışma, lise öğrencilerinin internet kullanımı konusunda farkındalığın artırılması gerektiğini göstermektedir.

Varoğlu ve diğerlerinin (2020) araştırmasına göre üniversite öğrencilerinin periyodik tablo konusunda sahip oldukları bilişsel yapıları incelemeyi amaçlamaktadır. Kelime ilişkilendirme testi kullanılarak elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Dört kesme noktası kullanılarak oluşturulan kavram ağları incelenerek öğrencilerin periyodik tablo konusuna ilişkin bilgi düzeyleri belirlenmeye çalışılmıştır. Çalışma sonucunda, öğrencilerin periyodik tablo konusuna ilişkin bilgi düzeylerinin kesme noktalarına göre farklılaştığı görülmüştür. En düşük kesme noktasında (1-4), öğrencilerin sadece birkaç anahtar kelimeyle ilişkili kavramları bildiği ve anahtar kelimeler arasındaki ilişkileri tam olarak anlamadıkları tespit edilmiştir. Ancak en yüksek kesme noktasında (25-35), öğrencilerin periyodik tabloyla ilgili çok daha kapsamlı bilgilere sahip oldukları ve anahtar kelimeler arasındaki ilişkileri daha iyi anladıkları görülmüştür. Ayrıca, öğrencilerin baş gruplara ilişkin

olarak s ve porbitaleriyle ilişki kurdukları ve 8A grubu elementlerinin kimyasal reaktivliklerinin az olduğunu belirttikleri görülmüştür. Periyot anahtar kavramına ilişkin olarak öğrencilerin metallerin periyodik tablonun sol tarafında, ametallerin ise sağ tarafında yer aldığını ve periyot sayısı ile değerlik kabuğu arasında bir bağlantı olduğunu bildikleri tespit edilmiştir. Sonuç olarak, bu çalışma, üniversite öğrencilerinin periyodik tablo konusunda sahip oldukları bilgi düzeylerinin kesme noktalarına göre farklılaştığını ve öğrencilerin konuya ilişkin bilgilerinin daha kapsamlı hale geldikçe anahtar kelimeler arasındaki ilişkileri daha iyi anladıklarını ortaya koymuştur.

Fettahoğlu, (2015) yaptığı araştırmasında finansal okuryazarlığın önemini ve finansal eğitim ihtiyacını vurgulamaktadır. Finansal okuryazarlık, bireylerin finansal ürünleri anlama, yönetme ve karar verme becerileri ile ilgilidir. Birçok insan finansal konularda yeterli bilgiye sahip olmadığı için yanlış kararlar alabilir veya finansal açıdan risk altında olabilir. Bu nedenle, finansal okuryazarlığı artırmak, insanların finansal kararlarına doğru bir şekilde yol gösterebilir ve finansal refahlarını artırabilir. Çalışma ayrıca, bireylerin yatırım araçları konusunda bilgi eksikliği yaşadıklarını ve bu nedenle yatırım yapma konusunda tereddüt ettiklerini göstermektedir. Hisse senedi, tahvil ve yatırım fonu gibi menkul değerler, yatırımcılar için önemli fırsatlar sunabilir ancak yatırım yapmadan önce bu ürünleri anlamak ve riskleri değerlendirmek önemlidir. Bu nedenle, finansal eğitim, bireylerin yatırım yapma konusunda daha bilinçli kararlar almalarına yardımcı olabilir.

Ercan vd. (2010) tarafından, fen eğitimi alanında ilköğretim 7. sınıf öğrencilerinin güneş sistemi ve uzay konularındaki bilişsel yapılarını ortaya koymak, kavramsal değişim sürecini incelemek ve kavram yanlışlarını tespit etmek amacıyla bir çalışma yapılmıştır. Araştırmacılar, konuyla ilgili kavramları içeren bir kelime ilişkilendirme testi kullanarak öğrencilerin kavramsal değişim sürecini incelemişlerdir. Öğrencilere iki haftalık bir eğitim verilmiş ve kelime ilişkilendirme testi aracılığıyla öğrencilerin kavram yanlışları tespit edilerek kavramsal değişim süreci incelenmiştir. Araştırmacılar, öğrencilerin ön testi ile son testini karşılaştırarak öğretim sonunda öğrencilerin kavramsal değişiminde olumlu yönde bir değişim olduğunu belirlemişlerdir. Ayrıca, kelime ilişkilendirme testlerinin bilişsel yapıyı ortaya çıkarmada, kavramsal değişimi tespit etmede ve kavram yanlışlarını belirlemede etkili bir teknik olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Er vd. (2014) tarafından yapılan bir çalışmada finansal okuryazarlık düzeyi ile üniversite öğrencilerinin cinsiyeti ve eğitim alanları arasında anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin finansal ürünleri bilmeleri de eğitim alanına bağlı olarak farklılık göstermektedir. Ayrıca, finansal ürün seçiminde etkili olan bilgi kaynakları da belirlenmiştir. Bu bilgi kaynakları arasında en etkilileri banka şubelerinden alınan bilgi, finans alanında çalışan arkadaş veya akraba tavsiyesi, ürünleri sağlayan firmanın satış personeline elde edilen bilgi, internette bulunan ürüne özel bilgi ve kişisel tecrübe olarak sıralanmıştır.

Gençtürk vd. (2008), bu çalışma ile meslek yüksekokullarında okuyan öğrencilerin muhasebe-finance eğitime ilişkin bakış açılarını ve mesleki kariyer beklentilerini incelemektedir. Öğrencilerin büyük çoğunluğu bu eğitimi önemli bulmakta ve okudukları bölümün mesleki kariyerleri açısından önemli olduğunu düşünmektedirler. Ancak, ikinci sınıfa gelindiğinde alınan derslerin pratik yapma imkânlarının sınırlı olması ve daha çok teorik bilgi



Atf / Citation: Çalı, M. S. ve Öndeş, T. (2023). Finans ile ilgili eğitim alan kişilerin “finans” kavramıyla ilgili bilişsel yapılarının kelime ilişkilendirme testi ile belirlenmesi. *Artvin Çoruh Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(1), 224-241. DOI: 10.22466/acusbd.1293065

aktarımına dayanması mesleki hayatları açısından endişe yaratmaktadır. Ayrıca, birinci ve ikinci sınıflardaki öğrencilerin cinsiyetlerinin muhasebe-finance eğitime bakış açıları açısından farklılık gösterip göstermediği de araştırılmıştır. Birinci sınıflarda, öğrencilerin muhasebe-finance eğitimi destekleme amaçlı kurslara gitme düşüncelerinde verilen eğitimde teorik ve pratik bilginin önemi düşüncesinde, kazandıkları programa gelme isteklerinde ve muhasebe-finance eğitiminin önemli olduğu düşüncesinde farklılık olduğu görülmüştür. İkinci sınıflarda ise, öğrencilerin aldıkları muhasebe-finance eğitiminin mesleki açıdan yeterliliğine ilişkin düşüncelerinde, kazandıkları programa istemeyerek gelme durumunun zamanla olumlu yönde değişmesi düşüncesinde ve mezun olduktan sonra yeterli bilgi sahibi olacakları düşüncesinde farklılık olduğu tespit edilmiştir. Sonuç olarak, bu çalışma meslek yüksekokullarında okuyan öğrencilerin muhasebe-finance eğitime ilişkin görüşlerini ortaya koymaktadır. Öğrencilerin bu eğitimi önemli buldukları ve mesleklerine hazırlık aşamasında bu eğitimin yeterli pratik imkanlar sunması gerektiği konusunda endişe taşıdıkları görülmüştür. Bu sonuçlar, meslek yüksekokullarında muhasebe-finance eğitiminin öğrencilerin beklentilerine uygun şekilde planlanması ve uygulanması gerektiğini göstermektedir.

Yıldız ve Sharifi'nin (2022), yaptıkları çalışma ise muhasebe eğitimi ve muhasebeci kavramlarına ilişkin kelime ilişkilendirme testlerini içermektedir. Muhasebe eğitimiyle ilgili tekrar edilen kelime sayısı 173'tür ve bunların 72'si muhasebe eğitimiyle doğrudan bağlantılıdır. Hesap, kasa, para ve bilanço en çok tekrar edilen kelimelerdir. Muhasebeci kavramıyla ilgili tekrar edilen kelime sayısı 147'dir ve bunların 90'ı muhasebeci kavramıyla doğrudan bağlantılıdır. En çok tekrar edilen kelimeler hesap, para ve çalışan olarak belirlenmiştir.

Bu çalışmanın aktardığına göre ise, muhasebe konusunda öğrencilerin zihin dünyasındaki metaforik kavrayışlarını anlamaya yönelik yapılmış gibi görünmektedir. Çalışmanın sonuçları, muhasebe kavramıyla ilgili farklı algılamaların olduğunu göstermektedir. Örneğin, bazı öğrenciler muhasebeyi heyecan verici bir ders olarak görebilirken, diğerleri zor, sıkıcı ve karmaşık bir ders olarak algılayabilirler. Bu farklı algılamaların öğrenme süreci ve öğrencilerin başarısı üzerinde etkisi olabilir. Bu nedenle, öğretmenlerin öğrencilerin farklı metaforik kavrayışlarını anlamaları ve onlara uygun öğrenme stratejileri sunmaları önemlidir (Akpınar ve Yıldız, 2018).

2. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı finans alanıyla ilgili/ilişkili eğitim almış olanların “finans” kavramına ilişkin bilişsel yapılarının ortaya çıkarılmasıdır. Böylece hem finans eğitimi veren kurum ve kuruluşların finans eğitimi ile ilgili tasarımlarının, öğrenme çıktılarının, öğretim araç ve gereçlerinin planlanmasının gözden geçirilmesi hem de finans eğitimi ile ilgili yeni ve güncel bilgilerin bilişsel düzeyde kavranılabilirliğinin tespiti amaçlanmıştır.

3. Araştırmanın Yöntemi

Araştırmada kolayda örnekleme yoluyla ulaşılan 82 kişiden finans dersi almış olan 47 kişiye birinci kısmı demografik ikinci kısmı araştırma sorularından oluşan anket uygulanmıştır. Elde edilen bilgiler MAXQDA 22 nitel veri analiz yazılımı kullanılarak çeşitli bulgu ve sonuçlara ulaşılmıştır. Ayrıca araştırma kapsamında kelime ilişkilendirme testi yöntemiyle çeşitli metafor analizleri yapılmıştır. Kelime İlişkilendirme Testi ile katılımcılara araştırılmak istenen tema ile ilgili belli bir anahtar kavram verilerek 30 sn- 1 dk. gibi bir süre içerisinde

anahtar kavramla ilgili akıllarına ilk gelen kelimeleri yazmaları istenir. Böylece bilinçaltında o anahtar kavramla ilgili olarak oluşan kelimeler bilinç düzeyine çıkarılır.

4. Verilerin Analizi, Bulgular ve Değerlendirme

Çalışmada katılımcılara bir hatırlatıcı içerek biçimde sorular sorulmuş ve elde edilen cevaplar çeşitli temalar altında sınıflandırılmıştır. Soruların doğru cevapları ile değil sorulara verilen cevapların finans alanıyla ilgili oluşturulan temalardan hangisine ait olabileceğine yönelik çıkarımlar yapılarak analiz yapılmıştır. Katılımcılara aşağıda ki sorular içerisinde hatırlatıcı bir bilgi içerek şekilde sorulmuştur. Sorular şu şekildedir:

1-Toplumda bir tarafta geliri giderinden harcamasından fazla olanlar (tasarruf sahipleri) ve bir tarafta da iş fikirlerini hayata geçirmek için yeterli sermayesi olmayanlar (yatırımcılar) vardır. Sizce finansal sistemde bu ikisi dışında hangi aktörler, kurumlar olabilir ya da yer almalıdır? Aklınıza gelenleri en fazla beş tane olacak şekilde yazınız.

2-İşletmelerin gerçek değerini göstermede kullanılan piyasa değerinin oluşmasında işletmenin kuruluş yeri önemli bir etkidir. Piyasa değerini etkileyen konulardan aklınıza gelenleri en fazla beş tane olacak şekilde yazınız.

3-Bir yatırım yapmaya karar verirken o yatırımın maliyeti ya da o yatırım için gerekli harcama tutarı finans yöneticisinin kararını etkiler. İşletmelerde yatırım kararı verilirken bu kararı etkileyen faktörlerden aklınıza gelenleri en fazla beş tane olacak şekilde yazınız.

4-Yatırım projelerinin değerlendirilmesinde o yatırımın ne kadar sürede yatırım tutarını kazandırdığını belirleyen Geri Ödeme Süresi Yöntemi vardır. Bunun gibi yatırım projelerinin değerlendirilmesinde kullanılan yöntemlerden aklınıza gelenleri en fazla beş tane olacak şekilde yazınız.

5-Firmalar kısa vadeli ihtiyaçlarını karşılamak için bazı ek fon kaynaklarına ihtiyaç duyarlar. Örneğin bir bankadan belirli bir limit dahilinde ihtiyaç halinde kullanılan ayda bir veya üç ayda bir faizlerinin ödendiği dönem sonunda ise ana paranın ödendiği Borçlu Cari Hesap veya Rotatif Kredi bunlardan biridir. Aklınıza gelen kısa vadeli finansman kaynaklarından en fazla beş tane olacak şekilde yazınız.

6-İşletmeler ve kuruluşlar bazen riskten korunmak için alacaklarını belirli bir iskonto ile bu işle ilgilenen kurumlara devredebilirler. Örneğin mal ve hizmet satışından doğan alacakların devredilmesine faktöring denir. Riskten korunmak için yapılan başka yöntemlerden aklınıza gelenleri en fazla beş tane olacak şekilde yazınız.

7-Bireyler, firmalar, devletler, kuruluşlar ihtiyaç duyduğu yatırımları gerçekleştirebilmek için bankalar veya kredi kuruluşlarından kredi çekebilirler. Bunun dışında ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri yöntemlerden aklınıza gelenleri en fazla beş tane olacak şekilde yazınız.

8-Ekonominin durgun olduğu dönemlerde harcadığımızın dışında tasarruf ettiğiniz bir miktar tasarrufunuz olsaydı bunu hangi yatırım araçlarında değerlendirilirdiniz? Aklınıza gelen beşini yazınız.

9-Yüksek enflasyonun olduğu bir ekonomide harcadığımızın dışında tasarruf ettiğiniz bir miktar tasarrufunuz olsaydı bunu hangi yatırım araçlarında değerlendirilirdiniz?

Aklınıza gelenleri en fazla beş tane olacak şekilde yazınız.

10- Son yıllarda medyadan – çevreden en çok duyduğunuz yatırım araçlarından en fazla 5 tane olacak şekilde yazınız.

11-Devletlerin kısa vadeli fon ihtiyacını karşılamak için çıkardığı kısa vadeli borçlanma araçları vardır. Bunlardan birisi hazine bonosudur. Sizin bildiğiniz finansman araçlarından aklınıza gelenleri en fazla beş tane olacak şekilde yazınız.

12-Bir işletmenin finansal anlamda başarısızlığına yol açan etmenlerden biriside yaptırımlara maruz kalmaları, güven kaybına uğramalarıdır. Buna yasal ve politik çevre koşullarının neden olduğu başarısızlık denir. Başka hangi koşullar başarısızlığa neden olabilir. Aklınıza gelenleri en fazla beş tane olacak şekilde yazınız.

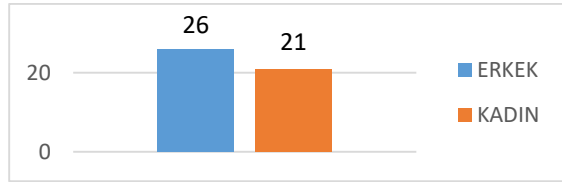
13-Türkiye’de faaliyet gösteren bildiğiniz katılım bankalarının adlarını yazınız.

14-İslami finansman yöntemlerinden birisi de İcara’dır. İcara “ bir şeyden yararlanma hakkını satmak, kiraya vermek ve belli süreyle bir şeyin mübah olan (yasaklanmamış) yararlarını bir bedel karşılığında mülk olarak vermek anlamına gelmektedir.” Bunun gibi bildiğiniz İslami finansman yöntemlerinden aklınıza gelenleri en fazla beş tane olacak şekilde yazınız.

Araştırmaya ait çeşitli bulgular, demografik bilgiler, temalar ve metafor çalışmaları da şu şekildedir:

Şekil 1

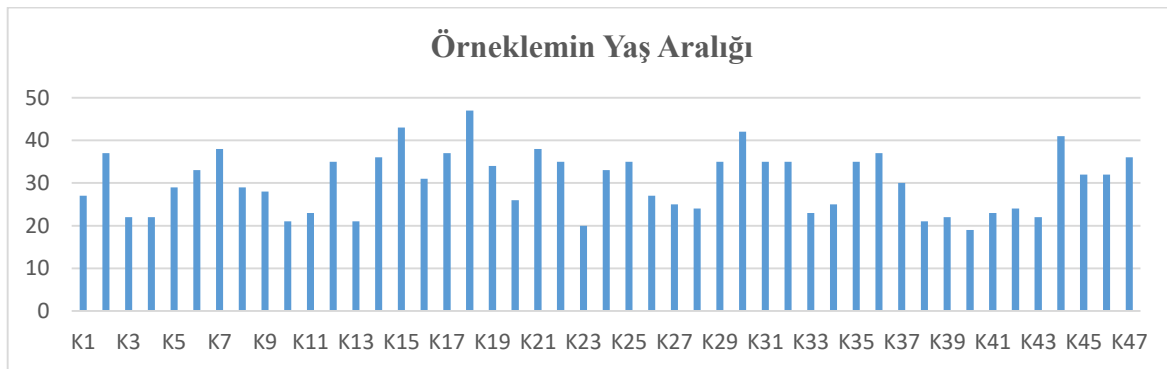
Araştırmaya Katılanların Cinsiyetlerine İlişkin Dağılım Grafiği



Araştırmaya katılanlardan finans eğitimi almış olanların 26’sı erkek 21 kişisi ise kadınlardan oluşmaktadır.

Şekil 2

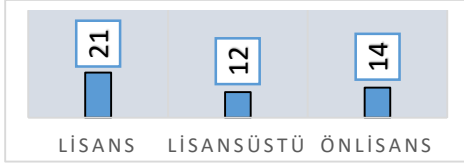
Araştırmaya Katılanların Yaş Aralığına İlişkin Grafik



Araştırmaya katılan katılımcılardan en genç olanı 19 yaşında olup en yaşlısı 47 yaşındadır. Genel olarak katılımcıların yaş aralığı 20-35 yaş arasında yoğunlaşmaktadır.

Şekil 3

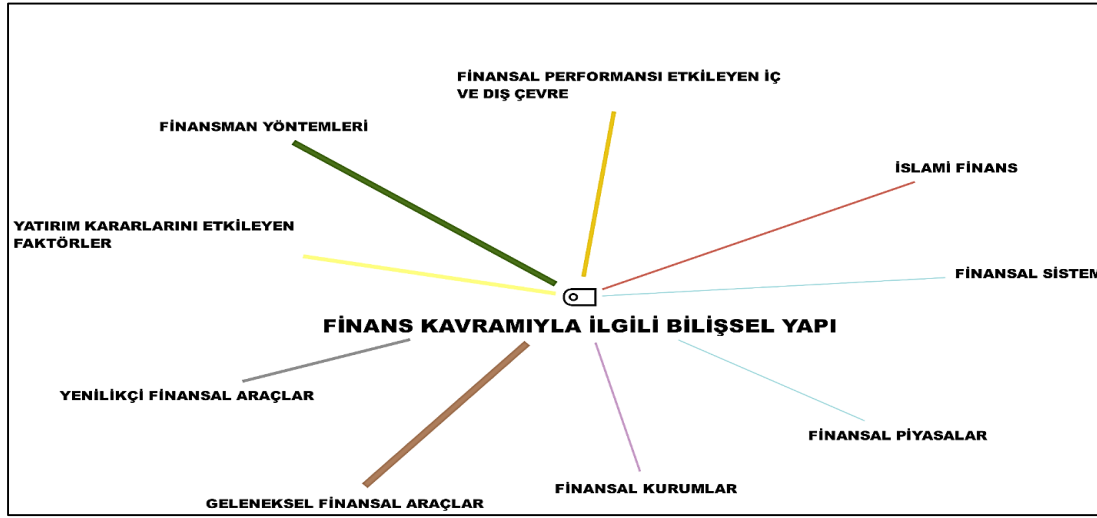
Araştırmaya Katılan Katılımcıların Eğitim Durumunu Gösteren Grafik



Araştırmaya katılan katılımcıların eğitim durumlarına bakıldığında katılımcıların on dört kişisi ön lisans, yirmi bir kişisi lisans, on iki kişisi ise lisansüstü düzeyde finans eğitimi alan kişilerden oluşmaktadır.

Şekil 4

Finans Kavramıyla ilgili oluşturulan Temalar



Araştırmada finans kavramıyla ilgili dokuz tema oluşturulmuştur. Şekil 4’ te bu temaların neler olduğu belirtilmiştir. Şekil 4’ ten anlaşılacağı üzere bu temalardan verilen cevaplara göre en çok kodlama yapılan tema geleneksel finansal araçlar en az kodlama yapılan tema ise finansal piyasalar teması olmuştur.

Şekil 5

Araştırma Temalarına İlişkin Yapılan Kodlamalar

☐ FİNANS KAVRAMIYLA İLGİLİ BİLİŞSEL YAPI	440
☐ FİNANSAL PERFORMANSI ETKİLEYEN İÇ VE DIŞ ÇEVRE	69
☐ İSLAMİ FİNANS	31
☐ Katılım Bankaları	37
☐ Finansman Yöntemleri	26
☐ FİNANSMAN YÖNTEMLERİ	80
☐ YATIRIM KARARLARINI ETKİLEYEN FAKTÖRLER	64
☐ YENİLİKÇİ FİNANSAL ARAÇLAR	50
☐ GELENEKSEL FİNANSAL ARAÇLAR	107
☐ FİNANSAL KURUMLAR	27
☐ FİNANSAL PİYASALAR	1
☐ FİNANSAL SİSTEM	15

Araştırmada temalara ilişkin verilen cevaplardan yola çıkarak toplam 947 kavram kodlanmıştır. En çok kodlanan tema geleneksel finansal araçlar temasıdır. Bu temayı takip eden

Tablo 1’den de anlaşılacağı üzere bilişsel düzeyde tekrar edilen kavram veya kelimelerden finansal sistem unsurları temasına ilişkin olarak en sık tekrar edilen sırasıyla bankalar, aracı kurumlar, tasarruf sahipleri, fon talep edenler ve yasal mevzuat kelimeleridir.

Tablo 2

Yatırım Kararı Verirken Yararlanılan Yöntemlere İlişkin Metaforlar

Kategoriler	Metafor	Metafor Frekansı
YATIRIM KARARINI VERİRKEN YARARLANILAN YÖNTEMLER	Geri Ödeme Süresi	4
	Fayda Maliyet Analizi	3
	Ortalama Karlılık Oranı	3
	Likidite Analizi	2
	Karar Ağacı	1
	Simülasyon Yöntemi	1
	Hedef Kar	1
	Ekonomik Ömür	1
	Bilmiyorum**	15

Tablo 2’den de görüldüğü gibi yatırım kararı verirken yararlanılan yöntemler temasına ilişkin en çok tekrar edilen ifade bilmiyorum ifadesi olmuştur. Katılımcıların finansa dersi almış olmasına rağmen yatırım kararı verirken kullanabilecekleri yöntemlere bilişsel düzeyde hakim olmadıkları düşünülebilir. Bunun dışında geri ödeme süresi, fayda maliyet analizi, ortalama karlılık yöntemleri de bu tema da diğerlerine göre daha fazla ifade edilen kavramlardır.

Tablo 3

Finansman Kaynaklarına İlişkin Metaforlar

FİNANSMAN KAYNAKLARI	Tahvil ve Bono **	61
	Ticari Banka Kredileri	39
	Faktöring	9
	Repo ve Ters Repo	10
	Avanslar	15
	Satıcı Kredileri	15
	İştiraklerden Sağlanan	3
	İskonto ve İştira Kredisi	11
	Murabaha	1
	Halka arz veya yeni hisse	24
	Yakın Çevre vb.	4
	Hibe ve teşvikler	6
	Melek yatırımcılar	3
	Kitlesel Fonlama	1
Bilmiyorum	14	

Tablo 3’e göre bilişsel düzeyde en çok bilinen ve ifade edilen finansman kaynakları sırasıyla tahvil ve bono ihracı, ticari banka kredileri, halka arz yoluyla hisse senedi ihracı olmuştur. İslami finansman yöntemlerinden murabahanın yalnızca bir kere ifade edilmesi, diğerlerinin hiç ifade edilmemesi bilişsel düzeyde bu yöntemlerin bilinmediğini akla getirebilir. Yine yeni finansman türlerinden kitlesel fonlamanın da pek bilinmediği veya bilişsel düzeye çıkamadığı gözlenmektedir.

Tablo 4

Riskten Korunma Yöntemlerine İlişkin Metaforlar

	Leasing	8
	Akreditif	3
	Kur Korumalı Mevduat	3
	Bireysel Emeklilik	1
	Faktöring	3
	Türev Ürünler	7
	Futures	3
	Forward	6
	Swap	6
	Opsiyon	3
	Forfaiting	3
	Barter	3
	Sigorta	5
	Çeşitlendirme	2
	Döviz	4
	Bilmiyorum***	9
RİSKTEN KORUNMA YÖNTEMLERİ		

Tablo 4’te ortaya çıkan sonuçlara göre finansman dersi almış kişilerce riskten korunma yöntemleri de bilişsel düzeyde pek kavranamamış veya ifade edilememiştir. Bu durum finans derslerini yürütenler veya müfredatı hazırlayan karar vericilere yol gösterici olabilir.

Tablo 5

Yatırım Araçlarına İlişkin Metaforlar

	Altın	25
	Kur Korumalı Mevduat	2
	Tahvil ve Bono	4
	Hisse Senedi	15
	Kripto paralar	3
	Döviz	19
	Gayrimenkul ve/veya Arsa ve/veya Araç	14
	Vadeli Mevduat	5
	Katılma Hesapları	2
	Gelir Ortaklığı Senetleri	4
	Bireysel Emeklilik Hesabı	4
	Yatırım Fonları	7
	Kira Sertifikalarında	4
	Bilmiyorum	3
YATIRIM ARAÇLARI		

Tablo 5’ten anlaşılacağı üzere yatırım araçları temasında en sık tekrar edilen ifadeler sırasıyla altın, döviz, hisse senedi, gayrimenkul/arsa/araç gibi geleneksel yatırım araçlarıdır. Yenilikçi yatırım araçlarının bilişsel düzeyde kavranmadığı veya ifade edilmediği düşünülebilir.

Tablo 6

Yüksek Enflasyon Döneminde Yatırım Araçlarına İlişkin Metaforlar

	Altın	18
	Döviz	20
	Tahvil ve bono	4
	Yatırım fonu	4
	Gayrimenkul/arsa/araç	14
	Hisse senetleri	13
	Katılma hesabı	1
	Vadeli mevduat	5
	Kripto paralar	3
	Bireysel Emeklilik	1
	Emtia	4
	Kur korumalı mevduat	1
	Bilmiyorum	2
YÜKSEK ENFLASYON DÖNEMİNDE YATIRIM ARAÇLARI		

Tablo 6’dan anlaşılacağı üzere yüksek enflasyon döneminde yüksek enflasyon dönemlerinde tercih edilecek yatırım araçları da değişmemiş ve geleneksel yatırım araçları olan altın, döviz, gayrimenkul gibi araçlar en sık ifade edilen kelimeler olmuştur.

Tablo 7

Medya, Sosyal medya vb. Sıkça Söz Edilen Finansal Araçlara İlişkin Metaforlar

	Kripto para	15
	Altın	27
	Döviz	22
	Tahvil ve hazine bonosu	9
	Hisse Senedi	13
	VİOP	3
	Eurobond	8
	Borsa	4
MEDYA, SOSYAL MEDYA VB. ARAÇLARDA SIKÇA SÖZEDİLEN FİNANSAL ARAÇLAR	Gayrimenkul/arsa/araç	12
	Mevduat hesapları	6
	Araç	1
	Yatırım fonu	2
	Foreks	1
	NFT	2
	Kur korumalı mevduat	2

Tablo 7’ ye baktığımızda medya, sosyal medya ve diğer mecralarda karşılına çıkan finansal araçlar olarak en çok ifade edilen kavramlar sırasıyla altın, döviz, kripto para gibi araçlardır. Daha önceki yatırım araçlarından farklı olarak medya yoluyla bilişsel düzeye çıkan yatırım aracı olarak kripto paralar ifade edilmiştir.

Tablo 8

Finansal Performansa Etki Eden Faktörlere İlişkin Metaforlar

	Enflasyona dayalı maliyetleyememe ve fiyatlayamama	7
	Düşük likidite	7
	Yasal mercilerin kararları	8
	Pazar Seçimi	1
	Belirsizliğe Dayalı Koşullar	7
	Rekabet	10
	İklim Koşulları, Çevre ve Coğrafi Şartlar	5
	Yönetim Kabiliyeti	14
	Uluslararası İlişkiler	1
	Genel Ekonomik Durum	3
	Kırılganlık	1
	Sermaye Yapısı(Yetersizliği)	8
	Aşırı Borçlanma	2
	Olağanüstü Durumlar(Afetler, Savaşlar vb.)	3
	Yeniliklere Karşı Tutum	2
	Şirketin Yapısı ve Kararları	8
	Sektör	2
	Bilmiyorum	3

Tablo 8’ de finansal performansa etki eden faktörler temasına kodlanmış ifadelerle bakıldığında en sık tekrar edilen ifade yönetim kabiliyeti, rekabet, sermaye yapısı, şirketin yapısı düşük likidite, belirsizlik olarak kodlanmıştır. Fakat tekrar edilme ve ifade edilme sayısı diğer temalara kıyasla daha azdır. Buradan yola çıkıldığında bu konu ile ilgili de finans dersi almış kişilerin bilişsel düzeyde bilgi ve birikimi kısıtlıdır diye ifade edilebilir.

Tablo 9

Katılım Bankalarına İlişkin Metaforlar

KATILIM BANKALARI	Ziraat Katılım	35
	Vakıf Katılım	30
	Kuveyt Türk	28
	Albaraka	16
	Türkiye Finans Katılım	20
	Emlak Katılım	13

Tablo 9’ a göre sektöre sonradan katılmalarına rağmen kamuya ait Ziraat Katılım ve Vakıf Katılım katılım bankaları bu temada en çok bilinen bankalar olmuştur. Bunların dışında Kuveyt Türk bankası da bilişsel düzeyde katılımcıların sık ifade ettiği katılım bankalarındandır.

Tablo 10

İslami Finansman Yöntemlerine İlişkin Metaforlar

İSLAMİ FİNANSMAN YÖNTEMLERİ	Murabaha***	12
	Finansal Kiralama	3
	Teverruk	2
	İne Satış	1
	Karzı Hasen	4
	Rüçhan Hakkı Satışı	1
	Müşareke	7
	Mudaraba	8
	İstisna**	10
	İcara	4
	Selem*	9
	Sukuk	4
	Takas	1
	Vakala (Acente)	6
Bilmiyorum	6	

Tablo 10’a bakıldığında İslami Finansman yöntemlerinden en çok kodlananlar sırasıyla murabaha, İstisna, Selem, Müşareke olmakla beraber yine bunlarda az kodlanan kavramlardır. İslami finansman yöntemlerinin de finans dersi almış kişilerce bilişsel düzeyde tam olarak kavranamadığı ifade edilebilir.

Sonuç

Çalışmanın amacı finans eğitiminden elde edilen bilgilerin bilişsel düzeyde kavranma düzeyini ölçmek ve finansla ilgili eğitim verilen her kademedeki karar alıcılara, öğretici ve uygulamacılara ışık tutmaktır. Bu amaca yönelik olarak on dört sorudan oluşan anket formu hazırlanmıştır. Sorular finans eğitiminin her alanını kapsayacak düzeyde geniş bir perspektifle hazırlanmıştır. Amaçlanan soruların doğru cevaplarını bulmak değil soruda bahsedilen finans alanıyla ilgili katılımcının zihninde bilişsel düzeyde yer edinmiş kavramsal bilgilere ulaşmak ve bu bulgulardan hareketle çıkarımlar yapmaktır. Bunun için literatürde KİT diye bahsedilen ve anahtar tema ile ilgili katılımcı tarafından araştırma yapılmadan belli bir süre içinde verilen cevapları esas alarak çıkarımlarda bulunmaya yarayan yöntem kullanılmıştır. Çalışmaya toplam 82 kişi katılmış olup içlerinden finans dersi almış 47 kişinin cevapları değerlendirmeye alınmıştır. Nitel çalışmalarda örneklem büyüklüğü aranmayıp tek kişi ile de çalışma yapılabileceği ifade edilmektedir (Baltacı, 2018).

Çoğunlukla nitel araştırmalarda, küçük örneklem grupları üzerinde çalışılmaktadır. Nitel araştırmanın ayırt edici özelliği, az sayıda birimden, derinlikli bilgi edinmektir. Bu nedenle, nitel araştırmada elde edilen bulgular oldukça ayrıntılıdır. Bunun yanı sıra, nitel veri toplama araçları düşünüldüğünde (derinlemesine görüşme, odak grup görüşmeleri, vb.) kalabalık örneklem gruplarıyla böylesine detaylı verilerin toplanması ve bu verilerin yazıya dökülüp analiz edilmesi hem zaman, hem emek, hem de maliyet açısından gerçekçi olmayacaktır. Tüm bu nedenlerden dolayı nitel araştırmada küçük örneklem grupları kullanılmaktadır (Polat, 2006).

Nitel araştırmada istatistiksel herhangi bir analiz yapılmayacağı için örneklem büyüklüğünün ne kadar olması gerektiğine dair bir alt sınır belirlenmemiştir. Bu daha çok araştırmacının incelediği konu, kaynakları ve “veri doygunluğuna ulaşma durumuna bağlıdır. (Polat, 2006)

Araştırmada finans dersi almış kişilere hatırlatıcı içeren çeşitli sorular sorulmuş ve verilen cevaplar soruların doğru cevabı olup olmamasına bakılmaksızın verilen cevapların içerisinde araştırma tasarımında oluşturulmuş dokuz farklı temaya ilişkin ifadeler varsa bu ifadeler ait olduğu temaya kodlanmıştır. Verilen cevaplardan ilgili temalara ait olabilecek 947 kavram kodlanmıştır. Bu kodlamalardan yola çıkarak hangi konuların bilişsel düzeyde yer edindiği hangilerinin ise eğitim verilmesine rağmen yer edinmediği tespit edilerek eğitim ile ilgili karar vericilere yol göstermesi beklenmektedir. Elde edilen bulgular ise şöyledir:

Finansal sistem unsurları temasına ve yatırım kararı verirken yararlanılan yöntemler temasına ilişkin olarak diğer temalara kıyasla çok az sayıda kodlama yapılmıştır. Bu çalışmaya göre finans dersi almış kişilerin bilişsel düzeyde finansal sistem unsurlarına ve yatırım kararı verirken yararlanılan yöntemler temasına ait bilgileri kısıtlıdır. Bu konularda ki eğitim bilişsel düzeye çıkamamaktadır. Bununla ilgili öğretim metotları farklılaştırılabilir.

Finansman kaynaklarına ilişkin yapılan kodlamalarda en çok kodlanan ifadeler sırasıyla tahvil ve bono ihracı, ticari banka kredileri, halka arz yoluyla hisse senedi ihracı olmuştur. Bu kodlamalar diğer temalara ilişkin verilen cevaplar içerisinden de kodlanmış olabilir. KİT yöntemi ile yapılan çalışmalarda bu ayırım yapılmadan veriler temalara kodlanmaktadır. Dolayısıyla hangi temaya ait eğitimden sonra bu kavramların bilişsel düzeyde öğrenildiği bilinmemektedir. Fakat bu kavramlar bu tema içerisinde ki en çok kodlanan temalardır. Genel temalar içerisinde de en çok kodlama yapılan temalardan birisi finansman kaynakları temasıdır.

Riskten korunma yöntemleri de bilişsel düzeyde pek kavranamamış veya ifade edilememiştir. Bu temaya ilişkinde daha önce ifade edilenlere benzer şekilde çok fazla kodlama yapılamamıştır.

Yatırım araçları temasında en sık tekrar edilen ifadeler sırasıyla altın, döviz, hisse senedi, gayrimenkul/arsa/araç gibi geleneksel yatırım araçlarıdır. Yüksek enflasyon dönemlerinde tercih edilecek yatırım araçları da değişmemiş ve geleneksel yatırım araçları olan altın, döviz, gayrimenkul gibi araçlar en sık ifade edilen kelimeler olmuştur. Dolayısıyla alınan finans eğitiminin yatırım araçlarının çeşitliliği ile ilgili bir farkındalık oluşturduğu söylenemez. Bu çalışmada doğru cevaplar aranmadığı için bu temaya ilişkin kodlamalar tercih edilen yatırım aracını sorgulamamaktadır. Bilişsel düzeyde bilinen kavramlar tespit edilmektedir. Yatırım

araçları ile ilgili bilişsel düzeyde katılımcıların en çok ifade ettiği kavramlar geleneksel yatırım araçları olduğu için bunun farklı kaynaklardan edinilen bilgilerle mi yoksa alınan finans eğitiminin katkısı ile mi öğrenildiği başka araştırmaların konusu olabilir. Er vd., (2014) finansal okuryazarlık düzeyi ile üniversite öğrencilerinin cinsiyeti ve eğitim alanları arasında anlamlı bir ilişki olduğunu belirlemişlerdir. Öğrencilerin finansal ürünleri bilmelerinin eğitim alanına bağlı olarak farklılık gösterdiğini finansal ürün seçiminde etkili olan bilgi kaynaklarının en etkilileri banka şubesinden alınan bilgi, finans alanında çalışan arkadaş veya akraba tavsiyesi, ürünleri sağlayan firmanın satış personelinden elde edilen bilgi, internetten bulunan ürüne özel bilgi ve kişisel tecrübedir şeklinde ifade edilmektedir. Fettahoğlu, (2015) finansal eğitimin, bireylerin yatırım yapma konusunda daha bilinçli kararlar almalarına yardımcı olabileceğini ileri sürmüştür. Bu çalışmada ortaya çıkan bulgular bu bilgi ile çelişmektedir. Ancak sosyal bilimlere ait kısıtların bu çalışma için de geçerli olabileceği unutulmamalıdır.

Medya, sosyal medya ve diğer mecralarda karşılına çıkan finansal araçlar temasında geleneksel finansal araçlar daha çok kodlanmış olmasına rağmen kripto paralar bu bölümde katılımcılar tarafından sık ifade edilen kelimelerdendir. Dolayısıyla medyanın etkisiyle yenilikçi yatırım araçlarından kripto paraların bilişsel düzeyde tanınır hale geldiği ifade edilebilir.

Finansal performansa etki eden faktörler temasına kodlanmış ifadelerle bakıldığında en sık tekrar edilen ifade yönetim kabiliyeti, rekabet, sermaye yapısı, şirketin yapısı, düşük likidite, belirsizlik olarak kodlanmıştır. Fakat yine bu kısımda da kodlama sayısı diğer temalara nispeten daha azdır.

Sektöre sonradan katılmalarına rağmen kamuya ait Ziraat Katılım ve Vakıf Katılım Bankaları bu temada en çok bilinen bankalar olmuştur. Bunların dışında Kuveyt Türk Bankası da bilişsel düzeyde katılımcıların sık ifade ettiği katılım bankalarındandır. İslami Finansman yöntemlerinden en çok kodlananlar sırasıyla Murabaha, İstisna, Selem, Muşareke olmakla beraber yine az kodlanabilen temalardan olmuşlardır. Bu kavramlar bu tema içerisinde kodlanan temalar olmakla birlikte sıklık açısından az sayıda tekrar eden kavramlardır.

Civan ve Cenger (2010) tarafından yapılan bir araştırmada, finansman eğitiminin gereksinimlere ve değişen koşullara uygun şekilde gözden geçirilmesi ve çözüm önerileri sunulması gerektiği, finans eğitiminde teknolojinin kullanımının önemini, öğretim üyelerinin daha etkin ders işleme gerektiğini ve öğrencileri pratik hayata hazırlayan uygulamaların yapılması gerektiği ifade edilmektedir. Finansal yönetim dersinin işletme bölümlerinde zorunlu olmasına rağmen, öğrencilerin yaklaşık %80'inin dersi seçmeli olsa dahi tercih edeceği belirtilmiştir. Bu finans alanına ilginin olduğunu göstermektedir.

Bu çalışma ile finans dersi ile ilgili eğitim veren her dereceden eğitim kurumlarına, çeşitli kurs yürütücülerine, çalışma gruplarına ve finans dersi veren eğitimcilere yol göstermesi amaçlanmaktadır. Bu çalışma ders materyal ve öğretim tekniklerinin yeniden tasarımı ve içeriklerin güncellenmesi açısından fikir verebilir. Bu çalışmadan elde edilen bulgular birlikte değerlendirildiğinde özellikle finansal sistemin unsurları, finansal piyasalar ve özellikleri, finansal kurumlar konusunda verilen eğitimin gözden geçirilmesi ve bu konularda verilen bilgilerin bilişsel düzeye çıkamadıklarının göz ardı edilmemesi gerekir. Bunun için pedagojik yöntemlerden yardım alınarak farklı öğretim metotları ve dijital öğretim araçları kullanılabilir.



Atf / Citation: Çalı, M. S. ve Öndeş, T. (2023). Finans ile ilgili eğitim alan kişilerin “finans” kavramıyla ilgili bilişsel yapılarının kelime ilişkilendirme testi ile belirlenmesi. *Artvin Çoruh Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(1), 224-241. DOI: 10.22466/acusbdl.1293065

Bu sayede akılda kalıcı bilgi üretilebilir. Bundan sonra yapılacak çalışmalarda spesifik grupların bilişsel alt yapıları incelenebilir. Farklı yöntemlerle başka alanlarda çalışmalar yapılabilir. Finans alanına ilişkin öğretim metotlarının neler olabileceği ile ilgili araştırmalar yapılarak bu çalışmalar genişletilebilir.

Extended Abstract

This study aimed to reveal the cognitive structures related to the concept of "Finance" among students from various educational levels who have taken finance or finance-related courses and to investigate whether there are differences in cognitive structures among different levels of education. The compatibility of the conceptual knowledge learned in finance courses with the given key concepts was examined. Additionally, the study attempted to determine which concepts are most frequently associated with the finance concept. The inclusion of new developments related to finance in educational curricula in recent years was also investigated. The familiarity of traditional investment instruments was identified. Furthermore, the level of knowledge regarding modern investment instruments was investigated at a conceptual level. Participants' knowledge levels regarding the diversity of financial institutions were examined. The conceptual level of knowledge regarding financial calculations from basic to advanced levels was measured. Perceptions regarding the concept of risk were also sought. The cognitive structures related to derivative products, insurance, and actuarial science were also investigated. The familiarity with participation banking products was researched. The level of knowledge regarding Islamic finance was analyzed. The formation of cognitive structures regarding the elements of the financial system was examined. The familiarity with career fields related to finance was attempted to be revealed. The satisfaction level with financial education was also measured for participants at all levels. Conceptual knowledge about sources of funds was measured. The potential areas for fund utilization were also investigated at a conceptual level. Additionally, the conceptual level of recognition of markets was explored. The sources of financial information in the digital age were attempted to be determined. The familiarity with digital information channels was also investigated. The cognitive infrastructure related to investing in financial instruments was examined. The types of information required for determining the value of financial instruments at a conceptual level were also investigated.

In the study, Word Association Test was applied. In the first part, participants were asked for demographic information such as age, gender, education status, etc. In the second part, participants were asked to freely write down a certain number of words and sentences related to given key concepts, based on the assumption that the Word Association Test provides relatively unlimited access to the mental representations of the stimulus concept.

A total of 82 people participated in the study, and responses from 47 people who had taken finance courses were evaluated. In our study, various questions with reminders were asked of individuals who have taken finance courses, and the responses were coded into themes that were created in the research design regardless of whether the answer was correct or not. Thus, nine main themes were created. From the given responses, 947 concepts that could belong to the relevant themes were coded. The youngest participant in the study was 19 years old, while the oldest was 47 years old. Generally, the age range of the participants is concentrated between 20 and 35 years old. Of the participants, 26 were male, 21 were female. When looking

at the educational backgrounds of the participants, 14 had an associate degree, 21 had a bachelor's degree, and 12 had a graduate degree in finance. According to the responses given, the most coded theme was traditional financial instruments, and the least coded theme was financial markets.

In the codings made for financing sources, the most frequently coded expressions are respectively securitization and bond issuance, commercial bank loans, and public offerings of stocks.

Risk hedging methods have also not been fully understood or expressed on the cognitive level. Similarly, not many codings could be made for this theme, as previously stated. In the investment instruments theme, the most repeated expressions are traditional investment instruments such as gold, foreign exchange, stocks and real estate/land/property. Investment instruments preferred in high inflation periods have not changed, and traditional investment instruments such as gold, foreign exchange, and real estate have been the most commonly expressed words. Although traditional financial instruments have been more frequently coded in the media, social media, and other platforms related to financial instruments theme, cryptocurrencies are among the frequently expressed words by the participants. Therefore, it can be stated that innovative investment instruments such as cryptocurrencies have become recognizable on a cognitive level due to the influence of the media. When looking at the coded expressions for the factors affecting the financial performance theme, the most repeated expression is management ability, followed by competition, capital structure, company structure, low liquidity, and uncertainty. However, again, the number of codings in this section is relatively less. Although Ziraat Katılım and Vakıf Katılım, public participation banks that later joined the sector, are the most known banks in this theme, Kuveyt Türk Bank is also one of the frequently mentioned participation banks on the cognitive level. Islamic finance methods that were most frequently coded are Murabaha, Istisna, Selem, and Muşareke, but again, they have been among the themes that could be coded less.

Çıkar Beyanı: Yazarlar arasında çıkar çatışması yoktur.

Etik Beyanı: Bu çalışmanın tüm hazırlanma süreçlerinde etik kurallara uyulduğunu yazarlar beyan eder. Aksi bir durumun tespiti hâlinde Artvin Çoruh Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi'nin hiçbir sorumluluğu olmayıp tüm sorumluluk çalışmanın yazarlarına aittir.

Yazar Katkısı: Yazarların katkısı aşağıdaki gibidir;

Giriş: 1. yazar

Literatür: 2. yazar

Metodoloji: 2. yazar

Sonuç: 1. yazar

1. yazarın katkı oranı: %30, 2. yazarın katkı oranı: %70.

Conflict of Interest: The authors declare that they have no competing interests.

Ethical Approval: The authors declare that ethical rules are followed in all preparation processes of this study. In the case of a contrary situation, Artvin Coruh University International Journal of Social Sciences has no responsibility, and all responsibility belongs to the study's authors.

Author Contributions: Authors contributions are below;

Introduction: 1. author

Literature: 2. author

Methodology: 1. author

Conclusion: 2. author

1st author's contribution rate: %30, 2nd author's contribution rate: %70.



Atf / Citation: Çalı, M. S. ve Öndeş, T. (2023). Finans ile ilgili eğitim alan kişilerin “finans” kavramıyla ilgili bilişsel yapılarının kelime ilişkilendirme testi ile belirlenmesi. *Artvin Çoruh Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(1), 224-241. DOI: 10.22466/acusbd.1293065

Kaynakça

- Akpınar, S. ve Yıldız, Ş. (2018). Muhasebe eğitimi alan öğrencilerin muhasebe algılarına yönelik metaforlar. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (77), 91-114.
- Bahar, M., Johnstone, A. H., & Sutcliffe, R. G. (1999). Investigation of students' cognitive structure in elementary genetics through word association tests. *Journal of Biological Education*, 33(3), 134-141. <https://doi.org/10.1080/00219266.1999.9655653>
- Bahar, M. ve Özatlı, S. (2003). Kelime iletişim test yöntemi ile lise 1. sınıf öğrencilerinin canlıların temel bileşenleri konusundaki bilişsel yapılarının araştırılması. *Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 75-85.
- Baltacı, A. (2018). Nitel araştırmalarda örnekleme yöntemleri ve örnek hacmi sorunsalı üzerine kavramsal bir inceleme a conceptual review of sampling methods and sample size problems in qualitative research. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(1), 231-274.
- Civan, M. ve Cenger, H. (2010). Finansal yönetim dersini almış öğrencilerin finans eğitimi beklentilerini ölçmeye yönelik yapılan bir çalışma. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 46, 84-99.
- Ercan, F., Taşdere, A. ve Ercan, N. (2010). Kelime ilişkilendirme testi aracılığıyla bilişsel yapının ve kavramsal değişimin gözlenmesi. *Türk Fen Eğitimi Dergisi*, 7(2), 136-154.
- Ersoy, E. ve Çetin, G. (2020). Öğrencilerin Kanser Kavramı ile İlgili Bilişsel Yapıları: Kelime İlişkilendirme Testi. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 14(2), 1310-1342. <https://doi.org/10.17522/balikesirnef.780284>
- Galton, F. (1883). *Inquiries into human faculty and its development*. Macmillan, London.
- Kulaca, Ö. (2012). *Measuring secondary school students' conceptual development through word association test* [Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi]. <https://doi.org/10.4324/9780203847459>
- Özatlı, N. S. ve Bahar, M. (2010). Öğrencilerin boşaltım sistemi konusundaki bilişsel yapılarının yeni teknikler ile ortaya konması. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Dergisi*, 10(2), 9-26.
- Polat, G. (2006). Nitel araştırma süreci ve örneklem seçimi. *Araştırma yöntem ve teknikleri II* (ss. 2-20) içinde.
- Yıldız, Ş. ve Sharifi, K. M. (2022). Yabancı öğrencilerin muhasebe eğitimi algılarının kelime ilişkilendirme testi ile tespiti: sakarya üniversitesi örneği. *Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Dergisi*, 5(2), 114 -13.
- Tokcan, H. ve Yiter, E. (2017). 5. sınıf öğrencilerinin doğal afetlere ilişkin bilişsel yapılarının kelime ilişkilendirme testi (kit) aracılığıyla incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 18(1), 115-129.
- Varoğlu, L., Şen, Ş. ve Yılmaz, A. (2020). Üniversite öğrencilerinin periyodik tablo ile ilişkili bilişsel yapılarının incelenmesi. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(1), 511-533. DOI: 10.33711/yyuefd.693831